

بناام خدا

برنامه و سرفصل دروس
دکتری

جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

آذر ۱۳۸۹

دوره دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی Geography and Rural Planning یکی از شاخه های اصلی و شناخته شده رشته جغرافیا در سراسر جهان است. این شاخه در سطح تحصیلات تکمیلی در برخی کشورها بیش از شش دهه سابقه دارد و در ایران نیز از حدود چهار دهه پیش در سطوح ارشد و دکتری فارغ التحصیل داشته است. این گرایش از سال ۱۳۸۰ در گروه جغرافیای دانشگاه اصفهان شروع شد و اولین فارغ التحصیل آن مربوط به سال ۱۳۸۴ است. سرفصل مورد استفاده در این گرایش از شروع آن در دانشگاه اصفهان تاکنون، جزوه ای تحت عنوان "مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی مورخ ۱۳۷۶/۷/۱۳ بوده است.

ضرورت تغییر: گذشت بیش از ۱۳ سال از تهیه سرفصل فعلی، تغییر و تحولات اساسی در شرایط روستا و زندگی روستایی و نیز توسعه سریع علم و ابزار علمی در سالهای اخیر، اصلاح اساسی در سرفصل دروس دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی را اجتناب ناپذیر ساخته است. بر این اساس مجموعه اعضای هیأت علمی این گرایش از حدود سه سال پیش تلاشی را جهت نیل به این منظور شروع کردند که حاصل آن در جزوه پیش رو متبلور شده است.

اهداف: رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی در مقطع دکتری برای آموزش آخرین دستاوردهای علمی در زمینه جغرافیای روستایی، جغرافیای کشاورزی، برنامه ریزی روستایی، گردشگری روستایی، مطالعات عشایری و سایر موضوعات مرتبط و توانمند سازی دانشجویان در بالاترین سطح برای آموزش و تحقیق و پژوهش در زمینه های فوق تشکیل شده است. طبیعی است که سرفصل مربوط به این رشته برای محقق ساختن اهداف مزبور تنظیم شده است. این سرفصل به نوعی بازنویسی و اصلاح سرفصل قدیمی این رشته است که با اهداف زیر تنظیم شده است:

- بازبینی، اصلاح و به روز سازی برنامه
 - تهیه سرفصل مطابق با آخرین دستور العمل اجرای دوره های آموزشی - پژوهشی دکتری
 - حذف دروس اضافی و قدیمی و اضافه کردن دروس موضوعات جدید
 - عملی تر و کاربردی تر کردن مجموعه دروس بر اساس نیاز بازار کار امروز
- مدت دوره: این سرفصل بر اساس آخرین دستور العمل آموزشی - پژوهشی دوره دکتری تهیه شده است. بر اساس این دستور العمل طول دوره دکتری ۴ سال است؛ که ۲ سال برای آموزش و ۲ سال برای کار پژوهشی در نظر گرفته شده است.

میزان تغییرات: در این مجموعه در مقایسه با سرفصل قبلی تغییرات زیر صورت گرفته است:

- حدود ۸ دروس بطور کلی حذف شده است
- شش درس جدید مطرح شده است.
- چهار درس تغییر عنوان و سرفصل داشته است.

- در دو درس تنها سرفصل تغییر کرده است.
سایر اطلاعات کلی مرتبط با سرفصل در سه جدول زیر آمده است.

تعداد واحد دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

تعداد واحد لازم	تعداد کل واحد	
۱۶	۲۶	دروس تخصصی
۲۰	۲۰	پایان نامه
۳۶	۴۶	مجموع

فهرست دروس دکتری برنامه ریزی روستایی

ردیف	نام درس	واحد	عنوان درس قدیمی
۱	کشاورزی و توسعه پایدار	۲	کشاورزی و توسعه پایدار
۲	نظریه ها و روشها	۲	نظریه ها و روشهای برنامه ریزی روستایی و عشایری
۳	برنامه سکونتگاههای روستایی	۲	برنامه ریزی کالبدی سکونتگاههای روستایی
۴	برنامه ریزی توسعه کارآفرینی	۲	جدید
۵	روشهای تحقیق و تحلیل داده ها	۲	روش شناسی و تکنیکهای تحقیق
۶	روستا و مسائل زیست محیطی	۲	جدید
۷	روشها و مدل‌های مکانیابی	۲	روش ها و مدل‌های مکانیابی روستایی
۸	تحلیل مکانی - فضایی با استفاده از GIS	۲	تحلیل مکانی / فضایی مسائل توسعه روستایی و تحلیل مکانی - فضایی با استفاده از GIS
۹	تحلیل تطبیقی سیاستها و برنامه های روستایی	۲	جایگاه روستا در برنامه ریزیهای کلان
۱۰	دانش بومی	۲	جدید
۱۱	فناوری ارتباطات در برنامه ریزی	۲	جدید
۱۲	توسعه پایدار جامعه عشایری	۲	جدید
۱۳	جغرافیای محیطی	۲	جدید

* دانشجویان می‌توانند با صلاح دید استاد راهنمای خود و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه یک تا دو درس دو واحدی از مجموعه دروس الزامی خود را از سایر گرایشها یا گروه های داخل دانشگاه بگیرند.

کشاورزی و توسعه پایدار
Agriculture and Sustainable Development

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس: تبیین ارتباط توسعه پایدار و بخش کشاورزی در ابعاد مختلف آن

رئوس مطالب :

- ۱- توسعه پایدار (مفاهیم اساسی، تاریخچه، ابعاد)
- ۲- پایداری (معنی و مفهوم، تاریخچه و اهمیت)
- ۳- شاخصهای توسعه پایدار و پایداری در کشاورزی و روستا
- ۴- سنجش پایداری
- ۵- توسعه پایدار و محیط کشاورزی (منابع محیطی و محیط زیست در کشاورزی)
- ۶- توسعه پایدار و ابعاد اجتماعی و انسانی کشاورزی (توسعه انسانی، دانش بومی، سرمایه انسانی و..)
- ۷- توسعه پایدار و ابعاد اقتصادی کشاورزی (اقتصاد روستایی و پایداری اقتصاد، معیشت پایدار، منابع اقتصادی..)
- ۸- توسعه پایدار و منابع آب
- ۹- توسعه پایدار و منابع خاک
- ۱۰- توسعه پایدار و پوشش گیاهی
- ۱۰- کشاورزی پایدار
- ۱۱- دهکده جهانی، جهانی شدن کشاورزی و توسعه پایدار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید: دارد

منابع اصلی :

- Bowler.I.R, Bryant.C.R, and Cockilin.C (2002).The Sustainability of Rural Systems, Netherlands, Kluwer Academic Publish.
- Vanloon. G.W, Patil. S.G, Hugar.L.B(2005). Agricultural Sustainable Strategies for Assessment. New Delhi. SAGE Publications.

- Baker. S. (.2004). Sustainable Development, UK. Routledge introductions to environment series.
- Elliott. J. A. (2006). An Introduction to Sustainable Development, Third edition. London and New York, Routledge Pub.
- McCalla, Alex F. (1997). Rural Development: From Vision to Action Environmentally and Socially Sustainable Development Studies and Monographs Series; No. 12, New York. World Bank.
- ROBINSON, G. M(2008). Sustainable Rural Systems Sustainable Agriculture and Rural Communities, London, Kingston University.
- Taylor. M. Nijkamp, P, Leinbach,T(2002). Traditional Food Production and Rural Sustainable Development. London. Ashgate Economic Geography Series.

نظریه ها و روشها
Theories and Methods

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس: تبیین نظریه ها، دیدگاهها و روشهای برنامه ریزی روستایی و عشایری و ارائه راهبردهای لازم در این زمینه.

رئوس مطالب:

- ۱- نقد و ارزیابی مفاهیم، نظریه ها و روشهای برنامه ریزی روستایی و عشایری
- ۲- بررسی و تحلیل مبانی نظری نظریات توسعه روستایی
- ۳- بررسی و تحلیل مبانی نظری نظریات توسعه عشایری
- ۴- تحلیل گذار اندیشه ای منجر به توسعه پایدار
- ۵- توسعه پایدار روستایی در ایران
- ۶- توسعه پایدار انسانی در روستاهای ایران
- ۷- بررسی و تحلیل توسعه مبتنی بر دانایی در روستاها و مناطق عشایری
- ۸- نقد و تحلیل روشهای برنامه ریزی روستایی و عشایری در ایران
- ۹- ارائه راهبردهای علمی و کاربردی برای برنامه ریزی روستایی در ایران

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید: دارد

منابع اصلی:

-آلومین، ی. سو. (۱۳۸۶). تغییر اجتماعی و توسعه (ترجمه: م. حبیبی مظاهری)، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

-پاپلی یزدی، م. ح. (۱۳۸۱). "نظریه های توسعه روستایی"، تهران: انتشارات سمت.

-خاتون آبادی، ا. (۱۳۸۴). جنبه ایی از توسعه پایدار، اصفهان: جهاد دانشگاهی دانشگاه صنعتی اصفهان.

-صیدایی، ا. (۱۳۸۶). توسعه پایدار جامعه عشایری ایران. تهران: انتشارات مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی.

-صیدایی، ا. (۱۳۸۷). برنامه ریزی روستایی در ایران. اصفهان: انتشارات جهاد دانشگاهی.

-طالب، م. (۱۳۸۴). جامعه شناسی روستایی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

-لهسایی زاده، ع. (۱۳۶۹). تحولات اجتماعی در روستاهای ایران شیراز: انتشارات نوید.

-Humphery, C.and Sneath. D (1999). The End of anomalism, London, Univ. of Cambridge.

-Saydaie,S.E ,(2003). Sustainable Development Among the Bakhtiari Trib, Nomadic peoples (ns) Vol. 7,P70-78.

برنامه

ریزی سکونتگاه‌های روستایی

Planning of Rural Settlements

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی- حل تمرین: -

هدف درس : توانمندسازی دانشجویان برای تجزیه و تحلیل و برنامه ریزی سکونتگاه‌های روستایی

رئوس مطالب :

- ۱- تحلیل مفاهیم فضایی - کالبدی
- ۲- تحلیل و تبیین الگوهای سکونتگاهی روستایی
- ۳- تشریح عوامل تشکیل دهنده سازمان فضایی سکونتگاه‌های روستایی
- ۴- سکونتگاه‌های روستایی و اصول توسعه پایدار
- ۵- کارکرد های سکونتگاه‌های روستایی
- ۶- فناوریهای جدید و سکونتگاه‌های روستایی
- ۷- پایداری سکونتگاه‌های روستایی و اصول فنی
- ۸- مدیریت و چشم انداز سکونتگاه‌های روستایی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

با زدید: دارد

منابع اصلی :

- اصغری مقدم، م. ر. (۱۳۸۴). درآمدی بر جایگاه و مطالعات عوامل طبیعی در برنامه ریزی روستایی. تهران: سرا.
- افراخته، ح. (۱۳۸۷). مقدمه ای بر برنامه ریزی سکونتگاه‌های روستایی، تهران: گنج هنر.
- دلایل پور محمدی، م. ر. (۱۳۷۹). برنامه ریزی مسکن. تهران: سمت.
- سعیدی، ع. (۱۳۸۶). مبانی جغرافیای روستایی. تهران: سمت.
- کوئین، ل. (۱۳۷۶). تئوری شکل خوب شهر. (ترجمه: ح. بحرینی)، تهران: دانشگاه تهران.
- مهندسان مشاور DHV از هلند (۱۳۷۱). رهنمودهایی برای برنامه ریزی مراکز روستایی. تهران: مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی.
- وزارت مسکن و شهرسازی (۱۳۶۷). گونه شناسی مسکن روستایی. تهران: وزارت مسکن.
- U.N. (1990). Guidelines for rural center planning. New York. UN. Press.
- United Nations Environment program and United Nations center for Human settlement, (1987). Nairobi, UNEP and UNCHS.

برنامه ریزی کارآفرینی
Planning for Entrepreneurship

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس : تبیین الگوهای نظری اقتصاد توسعه روستایی با تأکید بر کارآفرینی در روستاها و تطبیق آن با شرایط ساختاری و فضایی روستایی ایران
رئوس مطالب :

- ۱- اقتصاد توسعه روستایی؛ مفاهیم، منابع، مطالعات و روش شناسی آن
- ۲- دیدگاههای نظری کلاسیک و نو اقتصاد توسعه و ارتباط آن با کارآفرینی روستایی
- ۳- رابطه اقتصاد توسعه و توسعه پایدار روستایی
- ۴- اقتصاد توسعه و راهکارهای کارآفرینی روستایی
- ۵- شاخصهای توسعه اقتصادی با نگاه خاص به توسعه اقتصاد روستایی و کارآفرینی در برنامه ریزیهای روستایی و عشایری
- ۶- دولت و بخش خصوصی در اقتصاد توسعه و کارآفرینی روستایی
- ۷- منابع توسعه اقتصاد روستایی و چگونگی بهره برداری از آنها در راستای کارآفرینی
- ۸- کارآفرینی و اثر آن در توسعه روستایی با نگاه به نمونه ها و اثرات آنها

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		+	+

بازدید : دارد

منابع اصلی :

- بهشتی، م. ب (۱۳۸۲). توسعه اقتصادی ایران، تبریز، انتشارات دانشگاه تبریز.
- تودارو، م. (۱۳۶۶). توسعه اقتصادی در جهان سوم. (ترجمه: غ. فرجادی)، تهران: انتشارات برنامه و بودجه.
- خلیلیان اشکذری، م. ح. (۱۳۸۳). فرهنگ اسلامی و توسعه اقتصادی. تهران: انتشارات مؤسسه امام خمینی (ره).
- روزبهان، م. (۱۳۷۱). مبانی توسعه اقتصادی. تهران: مؤلف.
- صباغ کرمانی، م. (۱۳۸۰). اقتصاد منطقه ای. انتشارات تهران: سمت.
- عظیمی، ح. (۱۳۷۱). مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران. تهران: نشر نی.
- مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی (۱۳۸۲). مجموعه مقالات همایش جهانی شدن اقتصاد. تهران: انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.

- Masahisa, F, Paul. K, Anthony J. V. (1999). The Spatial Economy International Trade, Massachusetts, The MIT Press.

روش های تحقیق و تحلیل داده ها

Research Methods and Data Analysis

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس : بررسی و آزمون روشها و ابزار های مختلف تحقیق و کاربرد آنها در مطالعات پیشرفته روستایی

رئوس مطالب :

- ۱- مسأله شناسی، طرح سؤال و طرح فرضیه (در مطالعات و برنامه ریزی روستایی و کشاورزی)
- ۲- محیط شناسی مطالعه و سطوح مکانی - فضایی مطالعات روستایی و کشاورزی
- ۳- سازماندهی و مدیریت تحقیق
- ۴- روش شناسی تحقیق (روشهای متنوع تحقیق و کاربرد آنها در مطالعات روستایی و کشاورزی)
- ۵- مدل سازی و کاربرد آن در مطالعات روستایی و کشاورزی
- ۶- کاربرد GIS و RS و نرم افزارهای آماری SPSS، LISREL و ... در مطالعات روستایی و کشاورزی
- ۷- مدیریت و تهیه پایگاه داده
- __ نیازشناسی انواع داده و منابع دستیابی به آنها برای مطالعات مختلف روستایی و کشاورزی
- __ جمع آوری داده و ابزارهای مورد نیاز برای آن
- __ پردازش داده (ساماندهی، استانداردسازی و شاخص سازی)
- ۸- تجزیه و تحلیل
- __ تکنیک های تجزیه و تحلیل داده و انتخاب تکنیک مناسب برای مطالعه
- __ تجزیه و تحلیل آماری (آزمون های ناپارامتری و تحلیل های چند متغیره نظیر رگرسیون، تحلیل عاملی، تحلیل مسیر، تحلیل تشخیصی، تجزیه کلاستر و سایر مواردی که در مطالعات روستایی و کشاورزی کاربرد دارد.)
- __ روشهای تجزیه و تحلیل موضوعی غیر آماری در مطالعات مختلف روستایی و کشاورزی از قبیل
 - مدلهای سنجش و ارزیابی
 - مدلهای مکانیابی
 - مدلهای تصمیم گیری و تخصیص منابع
 - مدلهای برنامه ریزی
 - و ...
- ۹- تهیه و تنظیم گزارش تحقیق

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید : ندارد

منابع اصلی :

- پرات، ب. و لویزوس، پ. (۱۳۸۲). انتخاب روشهای پژوهش، گرد آوری داده ها برای دست اندر کاران توسعه. مترجم: ابراهیم حسن پور آهی دشتی، تهران: سلسله انتشارات روستا و توسعه شماره ۴۸.

- سلطانی تیرانی، ف. (۱۳۷۸). کاربرد و تجزیه و تحلیل علمی در پژوهشهای علوم اجتماعی و رفتاری. تهران: مرکز آموزش و مدیریت دولتی.

- کلانتری خلیل (۱۳۸۷) مدل سازی معادلات ساختاری در تحقیقات اجتماعی- اقتصادی، تهران: انتشارات فرهنگ صبا.

- منصور فر، ک. (۱۳۸۵). روشهای آماری. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- منصور فر، ک. (۱۳۸۵). روشهای پیشرفته آماری همراه با برنامه های کامپیوتری. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- های.ا. (۱۳۸۸). روشهای تحلیل کیفی در جغرافیای انسانی، (ترجمه: پور احمد، ا. و اسکندری نوده. م). تهران، انتشارات سمت.

-Desai .V, Potter. R.(2006). Doing Development Research.London, Sage Publications Ltd.

-Graziano, Anthony. M and L. Raulin Michael (2006). Research Methods: A Process of Inquiry (6th Edition)New York . Allyn & Bacon.

-McBurney, D. H. and. White L. T. (2006). Research Methods, 7th Edition. UK .Wadsworth Publishing.

-Montello ,Daniel R. and Sutton, Paul (2006). An Introduction to Scientific Research Methods in Geography, London, Sage Publications.

-Quinn Patton.M. (2001). Qualitative Research & Evaluation Methods, London, Sage Publications, Inc.

-Xinhao Wang. Rainer vom Hofe(2007). Research Methods in Urban and Regional Planning, USA, University of Cincinnati.

روستا و مسائل زیست محیطی
Rural Area and Environmental Problems

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: -

هدف درس: تبیین و تحلیل مسائل زیست محیطی روستا و اقدامات مرتبط با آن.

رئوس مطالب :

الف) طرح موضوع و کلیات

۱- علم محیط زیست- مفاهیم و اصول

۲- مولفه ها و متغیر های اساسی محیط زیست در محیط روستایی

۳- کشاورزی و محیط زیست روستایی

۴- تحلیل قوانین، کنوانسیونها، قراردادهای بین المللی و همچنین سازمانهای مرتبط در زمینه محیط زیست روستایی

۵- تحلیل قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست روستایی و نقش نهادهای دولتی و غیر دولتی در این زمینه
ب) تخریب و آلودگی محیط زیست

۱- تخریب محیط و منابع محیطی (آب، خاک، جنگل، مرتع، چشم انداز و ...)

۲- آلودگی محیط روستایی (هوا، آب، محیط فیزیکی و ...) و تأثیر آن بر اکوسیستم روستایی

۳- تأثیر تخریب محیط زیست روستایی در افزایش مخاطرات طبیعی (سیل، فرسایش، طوفان و ...)

۴- محیط زیست روستایی؛ اپیدمیها و بیماریها

ج- سیاستگذاریهای زیست محیطی و راهکارهای حفظ و احیای محیط زیست

۱- تحلیل برنامه های حفظ و احیای آب، خاک، جنگل، مرتع، چشم انداز و ...

۲- تحلیل برنامه های جلوگیری از آلودگی محیط و برنامه ریزیهای بهداشتی، دفع فاضلاب و زباله ها و ...

۳- قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست در روستاها و نقش نهادهای دولتی و غیر دولتی و کمکها و تسهیلات آنها در این زمینه

۴- تحلیل تأثیر اجرای طرح های توسعه و عمران و طرح های هادی بر محیط زیست روستایی
روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

با زدید: دارد

منابع اصلی :

- برخوردار، ب. (۱۳۸۷). شناخت محیط زیست ، تهران: انتشارات پیام نور.

- پژوهشکده سوانح طبیعی (۱۳۸۸). ارزیابی اجرای طرح های هادی روستایی، تهران: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.

- ترنر و همکاران (۱۳۸۴). اقتصاد محیط زیست. (ترجمه: کوچکی و همکاران)، چاپ چهارم، مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

- دیکسون، جان.ا. (۱۳۸۴). تحلیل اقتصادی پیامدهای محیط زیست. مترجمان: علیرضا صالح و دیگران. تهران: سازمان برنامه و بودجه.
- میکسل، ر. اف. (۱۳۷۶). توسعه اقتصادی و محیط زیست. (ترجمه: ح. ر. ارباب)، تهران: سازمان برنامه و بودجه.
- وات، ک. (۱۳۸۳). مبانی محیط زیست. (ترجمه: ع. وهاب زاده)، مشهد: جهاد دانشگاهی مشهد.

- Andrew. G (1997). SUSTAINABLE RURAL SYSTEMS Perspectives on Rural Policy and Planning, UK, University of Exeter.
Environmentally and Socially Sustainable Development Studies and Monographs Series; No. 12, New York. World Bank.
- Flora.G (2001) Interaction between Agro ecosystems And Rural community.
London, CRC Press.
- Mc Calla, A. F. (1997). Rural Development: From Vision to Action

روشها و مدل‌های مکان یابی
Methods and Models of Location Analysis

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: -

- هدف درس : تبیین و تحلیل اصول و مدل‌های مکانیابی برای برنامه ریزی مکانی در نواحی روستایی .
رئوس مطالب :
- ۱- ضرورت و اهمیت مکان یابی در مطالعات و برنامه ریزی روستایی
 - ۲- مدل و کاربرد آن در مطالعات و برنامه ریزی های مکانی
 - ۳- مکان یابی در بخشهای مختلف، صنعت، خدمات، تجاری، کشاورزی، زیست محیطی و...
 - ۳- بنیانگذاران مدل‌های مکانی در جغرافیا و مدل‌های آنها (فون تونن، کریستالر، لوش، وبر و)
 - ۴- مدل‌های مکان یابی در چارچوب برنامه ریزی های منطقه ای (مدل‌های ایزارد، شافل، اسمیت، هوور، پرو و...)
 - ۵- مدل‌های نو و چند معیاره (مدل‌های برنامه ریزی ریاضی، مدل‌های تصمیم گیری و...) و کاربرد آنها در مکان یابی
 - ۶- سیستم اطلاعات جغرافیایی و روش‌های ترسیمی در مکان یابی
 - ۷- عوامل مؤثر، معیارها و شاخص‌های انتخاب مکان بهینه
 - ۸- مکان یابی روستایی، سلسله مراتب و تعیین مکان مرکزی و...

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید : دارد

منابع اصلی :

- اصغرپور، م. ج (۱۳۷۷). تصمیم گیری چند معیاره، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- صباغ کرمانی. م (۱۳۸۰). اقتصاد منطقه ای، تهران : انتشارات سمت.
- کلانتری، خ (۱۳۷۴). اصول و روش‌های برنامه ریزی ناحیه ای، تهران: انتشارات خوشبین.
- Gabszewies J. (2002). Location Theory: London. Harwood Fundamentals of Applied Economics.
- Jawahar, L, R (1989). Locational analysis in agricultural geography, USA. Routledge press.
- Neil C. & Tykkylainen M. Local economic development: a geographical comparison of rural community restructuring. Tokyo: United Nations University Press,
- Owens S & Cowell R. (2002). Land and limits: interpreting sustainability in the planning process, London. Routledge, Research Global Publishers.
- Salavanschi L. (2002). Location Location Location, UK. Successful Business.

تعداد واحد نظري: ۲	تعداد واحد عملي: - حل تمرين: -

هدف درس : توانمندسازی دانشجویان برای بکارگیری سیستم اطلاعات جغرافیایی در مطالعات روستایی

رئوس مطالب :

- ۱- کاربرد GIS در تحلیل و استنتاج اطلاعات در مطالعات روستایی و کشاورزی.
- ۲- مدیریت داده ها و تشکیل پایگاه داده ها
- ۳- تهیه نقشه های پایه روستایی، کشاورزی کاربری اراضی و منابع طبیعی
- ۴- تحلیل اطلاعات متفاوت نقطه ای، خطی، پلیگونی و سلولی
- ۵- تهیه نقشه واحد های محیطی و لایه های اطلاعات در مطالعات روستایی و کشاورزی
- ۶- تحلیل الگوهای نقطه ای، شبکه ای، تحلیل overlay و مدل های تحلیل فضایی
- ۷- تهیه نقشه های کاربری مورد نیاز در زمینه های مختلف فعالیت های روستایی
- ۸- خطاها در GIS، نحوه اندازه گیری آنها، ردیابی آنها

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید: ندارد

منابع اصلی :

- Andrew K. Skidmore (2002). Environmental modelling with GIS and remote sensing. New York. Routledge poplsher
- Goodchild M. F. , Steyaert, L. T. Parks B. O. Johnston C (1996). GIS and Environmental Modeling: Progress and Research Issues. New York. Wiley Blackwell.
- Lein J. K. (2003). Integrated environmental planning. New York. Wiley Blackwell.

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه جغرافیا

تحلیل تطبیقی سیاستها و برنامه های روستایی Comparative Analysis of Rural Policies and Plans

تعداد واحد نظري: ۲	تعداد واحد عملي: - حل تمرين: -

هدف درس : نقد و تحلیل سیاستها و برنامه های روستایی در جهت نیل به توسعه روستا

رئوس مطالب :

- ۱- نقش روستا در ساختار جغرافیای انسانی کشورها در مناطق کلان جهانی
- ۲- جایگاه روستا در اقتصاد کشورهای در حال توسعه و معرفی کشورهای برگزیده

- ۳- روستا و جهانی شدن
- ۴- سیاستها و برنامه های ملی و منطقه ای (ایران و کشورهای همسایه)
- ۵- سیاستها و برنامه های روستایی (ایران و کشورهای همسایه)
- ۷- نقد و تحلیل برنامه های روستایی در سطح منطقه ای و ناحیه ای و بویژه محلی
- ۸- نقد و تحلیل استراتژی ها، مدلها و تکنیکهای مورد استفاده در برنامه ریزی های روستایی
- ۹- نقد و تحلیل ساختارهای اداری و سازمانی و منابع مالی و اعتباری در برنامه ریزی های روستایی
- ۱۰- نقد و تحلیل عملکردها و شیوه اجرا و نتایج و پیامدهای سیاستها و برنامه های روستایی
- ۱۱- الگوی بهینه در زمینه سیاستها و برنامه های روستایی و رفع مشکلات روستایی در جهان
- ۱۲- الگوها و راهکارهای توسعه روستایی در ایران امروز و آینده

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		+	+

بازدید: دارد

منابع اصلی:

- ازکیا، م. (۱۳۸۱). جامعه شناسی توسعه و توسعه نیافتگی روستایی ایران، تهران: انتشارات اطلاعات.
- افرخته، ج. (۱۳۸۷). مقدمه ای بر برنامه ریزی سکونتگاههای روستایی، تهران: گنج هنر.
- برنامه های توسعه و عمرانی کشور از سالهای اولیه برنامه ریزی در ایران تاکنون
- صیدایی، س.ا. (۱۳۸۷). برنامه ریزی روستایی در ایران، اصفهان: جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان.
- مهدوی، م. (۱۳۷۸). مقدمه ای بر جغرافیای روستایی ایران، تهران: انتشارات سمت.
- میسرا، آر. پی. سوندارام، کی. وی. (۱۳۷۱). گزینه های توسعه روستایی، تهران: مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی.
- ورث، ج. و. (۱۳۷۹). توسعه روستایی چین با مقایسه های بین المللی، (ترجمه: م. مهاجرانی)، تهران: موسسه پژوهشهای برنامه ریزی اقتصاد کشاورزی.

-Andrew. G (1997). SUSTAINABLE RURAL SYSTEMS Perspectives on Rural Policy and Planning, UK, University of Exeter.

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه جغرافیا

دانش بومی و محلی Indigenous and Local Knowledge

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس: تبیین نقش و جایگاه دانش بومی و محلی در برنامه ریزی و توسعه روستایی

رئوس مطالب:

- ۱- کلیات (مبانی نظری دانش بومی)
- ۲- معرفی مصادیق دانش بومی کاربردی در میان روستائیان
- ۳- نواحی جغرافیایی متفاوت ایران و دانش بومی
- ۴- روند تحولات اخیر و تأثیر آن بر دانش بومی

۵- تأثیر دانش بومی در مدیریت روستایی امروز

۶- راهبردهای عملیاتی بهره‌گیری از دانش بومی در برنامه ریزی روستایی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید: دارد

منابع اصلی:

- عمادی، م. ح و عباسی، ا. (۱۳۸۳). دانش بومی و توسعه پایدار، چاره‌ها و چالش‌ها، تهران: مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی.

- Jonathan Langdon (2009). Indigenous Knowledge, Development and Education, London. Routledge publisher.
- Louise Grenier (1998). Working with Indigenous Knowledge: A Guide for Researchers, New Your SAGE Press.
- Lynn Swartley (2002). Inventing Indigenous Knowledge: Archaeology, Rural Development and the Raised Field Rehabilitation Project in Bolivia (Indigenous Peoples and Politics) London, Rout ladge.
- United Nations (1995). Traditional Knowledge and Sustainable Development: Proceedings of a Conference (Environmentally Sustainable Development Proceedings Series, No. 4) New York, World Bank.

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه جغرافیا

فناوری ارتباطات در برنامه ریزی روستایی
Information Technology in Rural Planning

تعداد واحد نظری: 2	تعداد واحد عملی: - حل تمرین:

هدف درس: تسلط دانشجویان به فنون ارتباطی روز و کاربرد آن در برنامه ریزی توسعه روستایی

رئوس مطالب:

- ۱- مفاهیم، واژه‌ها
- ۲- سابقه و اهمیت نقش فن آوری ارتباطات و اطباغات در توسعه روستایی
- ۳- تحلیل شاخصهای توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در ایران
- ۴- تحلیل کاربردهای فناوری ارتباطات و اطلاعات در روستاهای ایران
- ۵- تجارت الکترونیک و گسترش بازارهای روستایی در ایران
- ۶- نقش ارتباطات و اطلاعات در توسعه کشاورزی

۷- چالشهای توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستاهای ایران

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید : دارد

منابع اصلی :

- آقا داوودی، ف. و صدیق، م. ج. (۱۳۸۲). طرح فناوری اطلاعات در روستاها . همایش کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستاها، تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران.
- بهان، ک. و هلمز. د. (۱۳۷۷). آشنایی با تکنولوژی اطلاعاتی. (ترجمه: م. آذرخش)، تهران: انتشارات سمت.
- جلالی، ع.ا. و روحانی، س. (۱۳۸۵). روستاهای الکترونیک . تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران.
- زرگر، م. (۱۳۸۲). اصول و مفاهیم فن اوری اطلاعات . تهران: انتشارات بهینه.
- علوی، س.ج. (۱۳۸۲). تجارت الکترونیک در روستاها، موانع و راهکارها. همایش کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستاها، تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران.
- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (۱۳۸۳). دستور العمل اجرایی پروژه تجهیز ده هزار روستای کشور به دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات روستایی. تهران: شرکت پردازش سیستم های مجازی.

- Rama, R. (2004). ICT and e-Governance for rural development, Ahmadabad, Indian institute of management.
- Benjamin,P&Dahms,M,(1999). Socialize the moderm of production: the role of telecentersin development , on line on <http://www.idrc.ca/telecenter>.
- EITO(2002). the Impact of ICT on sustainable development European Information technology observatory. Germany. EITO.

توسعه پایدار جامعه عشایری
Sustainable Nomadism Common Development in Iran

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس : تبیین مبانی و مؤلفه های توسعه پایدار جامعه عشایری ایران و راهبردهای عملیاتی در این زمینه

رئوس مطالب :

- ۱- بررسی و تحلیل مفاهیم و تعاریف توسعه پایدار جامعه عشایری ایران
- ۲- آشنایی با مبانی نظری توسعه پایدار جامعه عشایری ایران
- ۳- جایگاه توسعه پایدار جامعه عشایری ایران برای توسعه پایدار
- ۴- توانمندیهای جامعه عشایری ایران برای توسعه پایدار
- ۵- فناوریهای جدید و نقش آن در توسعه پایدار جامعه عشایری
- ۶- چشم انداز آتی توسعه پایدار جامعه عشایری ایران
- ۷- مدیریت توسعه پایدار جامعه عشایری ایران
- ۸- دانایی محوری و توسعه پایدار جامعه عشایری ایران

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید : دارد

منابع اصلی :

- بخشنده نصرت، ع. (۱۳۸۳). برنامه ریزی و ساماندهی سکونتگاههای عشایر. سمنان: دانشگاه آزاد سمنان.

- بخشنده نصرت، ع. (۱۳۸۴). مبانی کوچ و کوچندگی در ایران. تهران: دانشگاه تربیت معلم.

- صیدایی، ا. (۱۳۸۶). توسعه پایدار جامعه عشایری ایران. تهران: انتشارات مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی.

- Simon, R.S.S Metter, P (1996). Encyclopedia of the modern middle East. Longman. Simon.& Saster.

- Gardner, A. Marx.E (2000). Employment and unemployment among Bedouin, in Nomadic people, Vol. 3.

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه جغرافیا

جغرافیای محیطی Environmental Geography

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
	حل تمرین: -

هدف درس : تبیین و تحلیل مفهوم محیط و مؤلفه های مرتبط با آن در دانش جغرافیا
رئوس مطالب :

۱- جغرافیای محیطی - مفاهیم اساسی

۲ - منظر، الگو، چشم انداز ، landschaft

۳- چشم انداز روستایی و کشاورزی

۳- اکولوژی، اکوسیستم و آگرو اکوسیستم

۴- مطالعه محیط، برنامه ریزی محیطی و مدیریت محیط

۵- پایداری - تنوع و تغییرات محیطی،

۶- منابع طبیعی و اقتصاد منابع طبیعی (آب، خاک، جنگل، مرتع، انرژی، منبع معدنی و..)

۷- منابع انسانی، سرمایه اجتماعی و محیط

۸- سنجش و ارزیابی منابع محیطی

۹- برنامه ریزی آمایش

۱۰- محیط زیست

۱۱- محیط، سیاستگذاری و چارچوبهای حقوقی

۱۲- تغییرات محیطی و آینده (جهانی و ناحیه ای)

۱۳- محیط و توسعه پایدار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+		+	+

بازدید: دارد

منابع اصلی:

- هیگینز، ک. و بیر، آ. (۱۳۸۶). برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین: دستورالعملی برای طراحی و برنامه ریزی محلی پایدار (ترجمه: ح. بحرینی و ک. کریمی)، تهران: دانشگاه تهران.
- آلمن، آ. (۱۳۸۲). محیط و رفتار اجتماعی - خلوت، فضای شخصی، قلمرو و ازدحام. (ترجمه: ع. نمازیان)، تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- سایمون، ب. (۱۳۸۲). منظر، الگو، ادراک و فرآیند. (ترجمه: ب. امین زاده)، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- Adams. P C., Hoelscher, S, and Till, K. E.(2001). TEXTURES of PLACE Exploring Humanist Geographies. Minneapolis, University of Minnesota Press.
- Castree. N. u.a (2009). Companion to Environmental Geography. UK .Willey–BLACKWELL.
- Cloke. P & JOHNSTON. R(2005). SPACES OF GEOGRAPHICAL THOUGHT Deconstructing Human Geography 's B i n a r i e s. London. SAGE Publications.
- Marsh W. M. and Grossa Jr J. (2004). Environmental Geography: Science, Land Use, and Earth Systems, 3rd Edition UK. Routledge.
- Murck, W.B. (2005). Environmental Science, a self teaching guide. Hoboken USA, John wiley & sonse.
- Randolph. J. (2003). Environmental Land Use Planning and Management. London. Island Press.
- Robinson. G. M(2008). Sustainable Rural Systems Sustainable Agriculture and Rural Communities, London, Kingston University.
- Wylie. J. (2007). LANDSCAPE. New York. Routledge.